



การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 8
“ก้าวข้ามขอบเขตความรู้สู่การเปลี่ยนแปลงและพัฒนาอย่างยั่งยืน”
วันที่ 23 พฤษภาคม พ.ศ. 2568

ปัญญาประดิษฐ์กับภาวะผู้นำทางการศึกษาอย่างสร้างสรรค์ Artificial Intelligence and Creative Leadership in Education

บุษกรณ์ สอดศรี

โรงเรียนนาหลวง สังกัดกรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ

บทความวิชาการเรื่อง “ปัญญาประดิษฐ์กับภาวะผู้นำทางการศึกษาอย่างสร้างสรรค์” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวโน้ม บทบาท และความสำคัญของเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) ที่มีต่อภาวะผู้นำทางการศึกษาในบริบทของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเทคโนโลยีในศตวรรษที่ 21 โดยเน้นการประยุกต์ใช้ AI อย่างสร้างสรรค์เพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา การเรียนการสอน และการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ ในสถานศึกษา บทความนี้ได้วิเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางการศึกษาที่มีศักยภาพในการใช้เทคโนโลยี เพื่อขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในด้านการตัดสินใจจากข้อมูล การพัฒนา แนวทางการเรียนรู้แบบเฉพาะบุคคล (Personalized Learning) และการส่งเสริมนวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับบริบทของผู้เรียนและสถานศึกษา นอกจากนี้บทความยังชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของภาวะผู้นำ ที่มีความคิดสร้างสรรค์ (Creative Leadership) ในการกำกับดูแลการนำ AI มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยไม่ละเลยมิติด้านจริยธรรม ความเท่าเทียม และคุณภาพของชีวิตผู้เรียน การวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) ถูกนำมาใช้เป็นวิธีการหลักในการสังเคราะห์ข้อมูลเชิงทฤษฎีและกรณีศึกษาเกี่ยวกับการใช้ AI ในบริบทของการศึกษาทั้งในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติการ ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า การบูรณาการระหว่างเทคโนโลยี AI กับภาวะผู้นำทางการศึกษาอย่างสร้างสรรค์มีศักยภาพในการยกระดับคุณภาพการศึกษา อย่างรอบด้าน และเป็นแนวทางที่สำคัญในการเตรียมความพร้อมผู้เรียนให้สามารถเผชิญกับความเปลี่ยนแปลง ในโลกยุคดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: ปัญญาประดิษฐ์, ภาวะผู้นำทางการศึกษา, สร้างสรรค์

Abstract

This academic article entitled "Artificial Intelligence and Creative Educational Leadership" aims to explore the trends, roles, and significance of Artificial Intelligence (AI) in shaping educational leadership amidst rapid socio-technological transformations of the 21st century. The study emphasizes the creative application of AI to enhance the quality of



teaching, learning, and strategic educational management. It analyzes the concept of educational leadership with the capacity to effectively integrate digital innovations, particularly in the domains of data-driven decision-making, personalized learning approaches, and the promotion of learner-centered pedagogical innovations. Moreover, the article highlights the importance of creative leadership in overseeing the ethical and equitable implementation of AI in educational settings. It underscores the need for visionary leaders who can guide institutions toward sustainable and inclusive educational reforms. Documentary research serves as the primary methodology, synthesizing theoretical perspectives and case studies related to AI applications at both policy and operational levels. Findings suggest that the integration of AI with creative educational leadership holds substantial potential to holistically elevate educational quality. It also provides a vital pathway for preparing learners to effectively navigate and thrive in an increasingly digital and complex global environment.

Keywords: Artificial Intelligence, Educational Leadership, Creativity

บทนำ

ในศตวรรษที่ 21 การเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยีได้เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง ส่งผลกระทบอย่างลึกซึ้งต่อระบบการศึกษาในทุกระดับทั่วโลก หนึ่งในเทคโนโลยีที่มีอิทธิพลอย่างยิ่งในยุคปัจจุบันคือ ปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) ซึ่งถือเป็นพัฒนาการขั้นสูงของระบบคอมพิวเตอร์ที่สามารถเลียนแบบกระบวนการคิดและตัดสินใจของมนุษย์ โดยเฉพาะในด้านการเรียนรู้จากข้อมูล (machine learning) การประมวลผลภาษาธรรมชาติ (natural language processing) การจดจำภาพและเสียง และการวิเคราะห์พฤติกรรมอย่างแม่นยำ (Holmes, Bialik, & Fadel, 2021; OECD, 2021)

โดยทั่วไปแล้ว ปัญญาประดิษฐ์หมายถึง ระบบหรือเครื่องมือทางเทคโนโลยีที่สามารถปฏิบัติงานเชิงปัญญา เช่น การวิเคราะห์ข้อมูล การตัดสินใจ และการเรียนรู้จากประสบการณ์ โดยไม่ต้องอาศัยการป้อนคำสั่งแบบชัดเจนในทุกขั้นตอน เทคโนโลยีนี้ถูกนำมาใช้ในภาคการศึกษาอย่างกว้างขวาง เช่น ระบบแนะนำการเรียนรู้เฉพาะบุคคล การวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การบริหารจัดการห้องเรียนอัจฉริยะ และการประเมินครูผู้สอนอย่างเป็นระบบ (ชาญวิทย์ อ่อนจันทร์, 2565; World Bank, 2020) อย่างไรก็ตาม ศักยภาพของ AI จะไม่สามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด หากปราศจากการกำกับดูแลและการตัดสินใจเชิงยุทธศาสตร์จาก ภาวะผู้นำทางการศึกษา ซึ่งถือเป็นกลไกสำคัญในการแปลงเทคโนโลยีให้เป็นเครื่องมือเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน (พัชรภรณ์ อินทร์สว่าง, 2564; Fullan & Rincón-Gallardo, 2019) ภาวะผู้นำทางการศึกษา (Educational Leadership) หมายถึง



ความสามารถของบุคลากรในระดับบริหารการศึกษาที่จะนำองค์กรไปสู่การเปลี่ยนแปลง โดยอาศัยทักษะด้าน วิสัยทัศน์ การบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ การสื่อสาร การสร้างแรงจูงใจ ตลอดจนการจัดการความรู้และนวัตกรรม เพื่อยกระดับคุณภาพทางการศึกษา (บุญรักษ์ ยอดเพชร, 2562; Robinson, Hohepa, & Lloyd, 2009) ในบริบทนี้ ภาวะผู้นำที่มีความคิดสร้างสรรค์ (Creative Leadership) จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากสามารถมองเห็นความเป็นไปได้ใหม่ ๆ ในการประยุกต์ใช้ AI อย่างมีจริยธรรม มีวิจรรย์ญาณ และตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน อย่างแท้จริง (จิราภรณ์ พูนพิพัฒน์, 2563; Anderson, 2020) ผู้นำเชิงสร้างสรรค์ไม่เพียงบริหารจัดการทรัพยากร อย่างมีประสิทธิภาพ แต่ยังสามารถออกแบบระบบ การเรียนรู้ การจัดการครูและโครงสร้างการบริหารให้สอดคล้อง กับบริบททางสังคมและเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป (Sahlberg, 2018)

ดังนั้น บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการบูรณาการปัญญาประดิษฐ์เข้ากับภาวะผู้นำทาง การศึกษาอย่างสร้างสรรค์ โดยเน้นการวิเคราะห์บทบาทของผู้นำในการนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพการ เรียนรู้ การบริหารจัดการ และการปรับตัวของระบบการศึกษาในศตวรรษที่ 21 อย่างยั่งยืน

ความหมายและบทบาทของปัญญาประดิษฐ์ในบริบทการศึกษา

ปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) คือ เทคโนโลยีที่จำลองกระบวนการคิดของมนุษย์ เช่น การ เรียนรู้ วิเคราะห์ จดจำ และตัดสินใจ โดยใช้ระบบคอมพิวเตอร์ที่สามารถประมวลผลข้อมูลจำนวนมากผ่าน อัลกอริทึมขั้นสูง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2565) จุดเด่นของ AI อยู่ที่ความสามารถในการเรียนรู้และ ปรับปรุงผลลัพธ์จากประสบการณ์อย่างต่อเนื่อง (ณัฐกร ศรีธรร, 2566) ในบริบทการศึกษา AI ถูกนำมาใช้เพื่อเพิ่ม ประสิทธิภาพในหลายด้าน เช่น ระบบการเรียนรู้เฉพาะบุคคล (Adaptive Learning) ปรับเนื้อหาให้สอดคล้องกับ ความสามารถของผู้เรียนแต่ละคน การวิเคราะห์ข้อมูลการเรียนรู้ (Learning Analytics) ตรวจจับพฤติกรรมเสี่ยง และให้คำแนะนำเชิงลึก ผู้ช่วยสอนอัจฉริยะ (Intelligent Tutoring Systems) ให้คำแนะนำแบบเรียลไทม์และ ประเมินผลทันที การประเมินผลอัตโนมัติ ลดภาระครูและเพิ่มความโปร่งใสในการประเมิน การบริหารจัดการ การศึกษา สนับสนุนการวางแผนกลยุทธ์และการจัดสรรทรัพยากร (สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล, 2564) นอกจากนี้ AI ยังมีบทบาทในการ ขยายโอกาสทางการศึกษา โดยเฉพาะในพื้นที่ห่างไกล หรือกลุ่มผู้เรียนที่มี ข้อจำกัด ช่วยลดความเหลื่อมล้ำและส่งเสริมการเรียนรู้แบบเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (ณัฐกร ศรีธรร, 2566; สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2565) การใช้ AI ในการศึกษายังเผชิญ ความท้าทายด้านจริยธรรมและการ ดำเนินงาน เช่น ความเป็นส่วนตัวของข้อมูล ความโปร่งใสของระบบ AI การเข้าถึงเทคโนโลยีอย่างเท่าเทียมและการ เตรียมความพร้อมของครูและผู้บริหาร (พัชราภรณ์ อินทร์สว่าง, 2564)

AI เป็นเครื่องมือที่มีศักยภาพสูงในการยกระดับคุณภาพการศึกษา แต่การนำมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพต้อง ควบคู่กับภาวะผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ จริยธรรม และความสามารถในการบริหารการเปลี่ยนแปลงอย่างรอบด้านการใช้ AI ในการศึกษาเป็นเครื่องมือที่มีศักยภาพในการพัฒนาและปรับปรุงการเรียนการสอน การบริหารจัดการการศึกษา



และการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพและเป็นธรรมอย่างยิ่ง อย่างไรก็ตาม การนำ AI มาใช้ในระบบการศึกษาต้องคำนึงถึงข้อท้าทายที่เกี่ยวข้อง เช่น ความเป็นส่วนตัว การเข้าถึงเทคโนโลยี และการเตรียมตัวของครูและผู้บริหารในการปรับตัวเพื่อให้สามารถนำเทคโนโลยีนี้ไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีจริยธรรม

ภาวะผู้นำทางการศึกษาในยุคเทคโนโลยี

ภาวะผู้นำทางการศึกษาในยุคเทคโนโลยีหมายถึงความสามารถของผู้นำในการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่ โดยเฉพาะปัญญาประดิษฐ์ (AI) มาใช้ในการบริหารจัดการองค์การการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและมีจริยธรรม พร้อมทั้งปรับเปลี่ยนกระบวนการทำงานให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในโลกดิจิทัล (จิราภรณ์ จันทร์ประดิษฐ์, 2563; Fullan & Rincón-Gallardo, 2019) ภาวะผู้นำที่มีวิสัยทัศน์เป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนการศึกษาให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล บทบาทสำคัญของผู้นำในยุคเทคโนโลยี ได้แก่ การเป็น "ตัวขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลง" (Change Agent) ซึ่งต้องสามารถจัดการกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและสนับสนุนการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ที่ทันสมัย การใช้ AI เพื่อสร้างระบบการเรียนการสอนที่ยืดหยุ่นและเข้าถึงได้ง่ายเป็นการขับเคลื่อนการศึกษาในยุคนี้ (UNESCO, 2022) ผู้นำต้องสามารถใช้ AI ในการวางแผนและประเมินผลการเรียนรู้ รวมถึงประสิทธิภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งช่วยให้การตัดสินใจในบริบทการศึกษามีข้อมูลรองรับที่แม่นยำและชัดเจน (พัชรภรณ์ อินทร์สว่าง, 2564; OECD, 2021) การเสริมสร้างศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา (Capacity Building) เป็นอีกหนึ่งบทบาทสำคัญที่ผู้นำต้องดำเนินการ โดยการสนับสนุนการอบรมและพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีให้กับครูและบุคลากรเพื่อให้สามารถใช้ AI ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (จิราภรณ์ จันทร์ประดิษฐ์, 2563; World Bank, 2020) การพัฒนาศักยภาพนี้จะช่วยให้การประยุกต์ใช้ AI ในการสอนและการพัฒนาผู้เรียนมีประสิทธิภาพสูงสุด นอกจากนี้ การใช้เทคโนโลยีต้องคำนึงถึงจริยธรรมและการประกันคุณภาพ เช่น ความเป็นส่วนตัวของผู้เรียน ความเสมอภาคในการเข้าถึงเทคโนโลยี และความโปร่งใสในการดำเนินงาน ผู้นำทางการศึกษาต้องดำเนินการในลักษณะที่เคารพสิทธิของผู้เรียนและโปร่งใสในการใช้เทคโนโลยี

ภาวะผู้นำในยุคเทคโนโลยีต้องมีวิสัยทัศน์ในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงและนำ AI มาใช้ในการบริหาร การศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพของครูและบุคลากรเป็นปัจจัยสำคัญในการทำให้การใช้ AI ในการศึกษาประสบความสำเร็จ พร้อมทั้งต้องคำนึงถึงการใช้งานเทคโนโลยีอย่างมีจริยธรรม เพื่อให้เกิดความเท่าเทียมและโปร่งใสในการดำเนินงาน

การบูรณาการ AI กับภาวะผู้นำทางการศึกษาอย่างสร้างสรรค์

การบูรณาการปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) เข้ากับภาวะผู้นำทางการศึกษาอย่างสร้างสรรค์ คือกระบวนการที่รวมพลังของเทคโนโลยีขั้นสูงกับความสามารถด้านการบริหารเพื่อยกระดับคุณภาพ การศึกษาอย่างยั่งยืน ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์จะมองเห็นศักยภาพของ AI ไม่เพียงในฐานะเครื่องมือบริหารจัดการแต่เป็น



เครื่องมือในการเปลี่ยนแปลงวิถีคิด วิธีเรียนรู้ และโครงสร้างทางการศึกษาทั้งระบบ (พัชรภรณ์ ศิริคำ, 2564; UNESCO, 2022; Holmes, Bialik, & Fadel, 2021) การดำเนินการบูรณาการนี้ควรตั้งอยู่บนพื้นฐานของเป้าหมายเชิงกลยุทธ์ โดยผู้นำต้องสามารถกำหนดทิศทางที่ชัดเจน เช่น การใช้ระบบวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียน (Learning Analytics) เพื่อออกแบบแผนการเรียนรู้เฉพาะบุคคล หรือการนำระบบสนับสนุนการตัดสินใจ (Decision Support Systems) มาใช้วิเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในระดับองค์กร (ณัฐกร วิทิตานนท์, 2566; OECD, 2021) นอกจากนี้การใช้เทคโนโลยี ผู้นำยังต้องสร้างวัฒนธรรมแห่งนวัตกรรมในองค์กร โดยส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทดลองใช้เทคโนโลยีใหม่ในการจัดการเรียนการสอน เช่น การใช้ระบบ AI เพื่อแนะนำเนื้อหาตามความสนใจของผู้เรียน หรือการใช้แพลตฟอร์มโอเพ่นซอร์สเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต (จิราภรณ์ พงศ์พวงเพ็ชร, 2563; World Bank, 2020) ภาวะผู้นำในลักษณะนี้ต้องอาศัยความสามารถในการบริหารความเปลี่ยนแปลงความเข้าใจในจริยธรรมของการใช้ AI และความสามารถในการประเมินผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากอคติของข้อมูลหรืออัลกอริธึมที่ไม่โปร่งใส (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2565; Holmes et al., 2021) นอกจากนี้การบูรณาการ AI อย่างสร้างสรรค์ต้องมีกรอบนโยบายที่ชัดเจน และเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม ไม่ว่าจะเป็นครู นักเรียน ผู้ปกครอง หรือผู้บริหาร เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างทั่วถึงและมีความยั่งยืนในระยะยาว

การบูรณาการ AI กับภาวะผู้นำทางการศึกษาไม่ใช่เพียงการนำเทคโนโลยีมาใช้งานเท่านั้น หากแต่เป็นการสร้างระบบคิดใหม่ที่ใช้ข้อมูล ความคิดสร้างสรรค์ และคุณธรรม เป็นฐานในการขับเคลื่อนการศึกษาไปสู่อนาคต (Fullan & Rincón-Gallardo, 2019) ภาวะผู้นำในลักษณะนี้จึงเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาองค์กรการศึกษาที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 อย่างแท้จริง

แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาผู้นำทางการศึกษายุค AI

การส่งเสริมและพัฒนาผู้นำทางการศึกษาในยุคปัญญาประดิษฐ์จำเป็นต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่อง และมีเป้าหมายที่ชัดเจน โดยมุ่งเน้นการเสริมสร้างทักษะสำคัญ 3 ด้าน ได้แก่ ทักษะด้านเทคโนโลยี ทักษะภาวะผู้นำ และทักษะด้านจริยธรรมและการบริหารการเปลี่ยนแปลง (พัชรภรณ์ ธรรมโชติ, 2564; OECD, 2021) การจัดอบรมและพัฒนาศักยภาพด้านเทคโนโลยี ควรจัดหลักสูตรอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อเสริมสร้างความรู้เกี่ยวกับ AI เครื่องมือดิจิทัล และการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจ โดยเฉพาะในเรื่องการใช้ระบบวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกหรือระบบอัตโนมัติที่ช่วยสนับสนุนการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล, 2564; Holmes, Bialik & Fadel, 2021) การสร้างเครือข่ายผู้นำการเปลี่ยนแปลง การสนับสนุนให้ผู้นำสถานศึกษา มีโอกาสเข้าร่วมเครือข่ายความร่วมมือ เช่น เครือข่ายครูและผู้บริหารที่ใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์ จะช่วยให้สามารถแลกเปลี่ยนแนวคิด นวัตกรรม และประสบการณ์การนำ AI มาใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างยั่งยืน (Fullan & Rincón-Gallardo, 2019) การบูรณาการ AI เข้ากับนโยบายและการพัฒนาทางวิชาชีพ การวางนโยบายการใช้ AI ควรดำเนินควบคู่ไปกับการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร โดยต้องเน้นทั้งวิสัยทัศน์ระยะยาว ความ



เสมอภาคในการเข้าถึงเทคโนโลยี และการทำงานอย่างมีจริยธรรม เพื่อไม่ให้เกิดการเลือกปฏิบัติจากอคติของข้อมูล (ณัฐกร วิทิตานนท์, 2566; UNESCO, 2021) การพัฒนา Soft Skills และภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ นอกจากความรู้ด้านเทคโนโลยีแล้ว ผู้นำจำเป็นต้องมีทักษะการคิดเชิงระบบ การสื่อสาร การสร้างแรงจูงใจ และการจัดการการเปลี่ยนแปลงอย่างสร้างสรรค์ ซึ่งจะช่วยให้สามารถนำองค์กรเผชิญกับความไม่แน่นอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (บุญรักษ์ ยอดเพชร, 2562; World Bank, 2020) การประเมินผลและสะท้อนผลการพัฒนา ควรมีระบบติดตามและประเมินผลที่สามารถสะท้อนความก้าวหน้าและอุปสรรคในการพัฒนาอย่างรอบด้าน โดยเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในระบบการศึกษาได้แสดงความคิดเห็น เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงแนวทางการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานศึกษาธิการ, 2564)

การพัฒนาผู้นำทางการศึกษาในยุค AI ไม่ใช่เพียงการเพิ่มพูนทักษะด้านเทคโนโลยีเท่านั้น แต่ต้องเป็นการพัฒนาทั้งมิติของการคิดเชิงกลยุทธ์ การบริหารเชิงคุณธรรม และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อผลักดันองค์กรการศึกษาให้พร้อมเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงของศตวรรษที่ 21 อย่างยั่งยืน

บทสรุป

ปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) มิใช่เพียงเทคโนโลยีสนับสนุนการบริหารจัดการเท่านั้น แต่เป็นปัจจัยขับเคลื่อนสำคัญที่สามารถเปลี่ยนแปลงวิถีคิด รูปแบบการเรียนรู้ และกลยุทธ์การบริหารในระบบการศึกษาอย่างลึกซึ้ง โดยเฉพาะเมื่อบูรณาการเข้ากับภาวะผู้นำทางการศึกษาอย่างสร้างสรรค์ ผู้นำทางการศึกษายุคใหม่ต้องมีความสามารถในการใช้ AI อย่างรอบด้าน ทั้งในมิติการตัดสินใจบนฐานข้อมูล การส่งเสริมนวัตกรรม การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และการกำกับดูแลเทคโนโลยีอย่างมีจริยธรรม ท่ามกลางความซับซ้อนและความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในยุคดิจิทัล การพัฒนาภาวะผู้นำในยุค AI จึงต้องมีลักษณะบูรณาการ คือครอบคลุมทั้งการเสริมสร้างวิสัยทัศน์ด้านเทคโนโลยี การพัฒนา soft skills ที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสาร ความร่วมมือ และความยืดหยุ่น ตลอดจนการออกแบบระบบการเรียนรู้ของทั้งองค์กรให้เปิดรับนวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง ผู้นำที่สามารถผสมผสานองค์ความรู้เหล่านี้เข้ากับหลักการบริหารอย่างมีธรรมาภิบาล จะเป็นกำลังสำคัญในการสร้างวัฒนธรรมองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่ยั่งยืน

บทความนี้จึงเสนอแนวทางเชิงระบบเพื่อพัฒนา “ผู้นำการศึกษาในศตวรรษที่ 21” ที่สามารถใช้ AI เป็นทั้งเครื่องมือ และพลังขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลง โดยไม่ละเลยประเด็นด้านจริยธรรม ความเสมอภาค และความเป็นมนุษย์ ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการศึกษาที่แท้จริง

เอกสารอ้างอิง

Anderson, C. A. (2020). Creative leadership: Building the skills for the future. Harvard Business Review Press.



- Fullan, M., & Rincón-Gallardo, S. (2019). Leadership and the new pedagogy: A framework for leading change in education. *Educational Leadership*, 77(5), 21–27.
- Holmes, W., Bialik, M., & Fadel, C. (2021). Artificial intelligence in education: Promises and implications for teaching and learning. International Society for Research in Education and Development.
- OECD. (2021). The future of education and skills 2030: OECD education working paper No. 231. Organisation for Economic Co-operation and Development.
- OECD. (2021). The role of leadership in educational innovation. Organisation for Economic Co-operation and Development.
- OECD. (2021). Building effective leaders for the future: The role of technology in education. Organisation for Economic Co-operation and Development.
- Robinson, V. M. J., Hohepa, M., & Lloyd, C. A. (2009). The impact of leadership on student outcomes: Making a difference. Best Evidence Synthesis Iteration.
- Sahlberg, P. (2018). The global education race: Taking the measure of PISA and international testing. Teachers College Press.
- UNESCO. (2022). Leadership for learning: Navigating the changing educational landscape. United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.
- World Bank. (2020). The role of technology in education and its impact on learning outcomes. The World Bank.
- จิราภรณ์ จันทร์ประดิษฐ์. (2563). ผู้นำทางการศึกษาในยุคดิจิทัล: ความท้าทายและโอกาส. วารสารการศึกษายุคใหม่, 16(2), 44–59.
- จิราภรณ์ พูนพิพัฒน์. (2563). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์และการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการศึกษา. วารสารนวัตกรรมการศึกษา, 21(4), 76–89.
- ชาญวิทย์ อ่อนจันทร์. (2565). ปัญญาประดิษฐ์และการศึกษาผ่านเทคโนโลยี: โอกาสและความท้าทาย. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- ณัฐกร ศรีธรร. (2566). ปัญญาประดิษฐ์ในโลกการศึกษา: ทิศทางและโอกาส. วารสารการศึกษาและเทคโนโลยี, 19(1), 40–56.
- พัชรภรณ์ ธรรมโชติ. (2564). การพัฒนาผู้นำทางการศึกษาผ่านเทคโนโลยีในยุคปัญญาประดิษฐ์. วารสารพัฒนการศึกษา, 17(2), 56–72.
- พัชรภรณ์ อินทร์สว่าง. (2564). การนำปัญญาประดิษฐ์ในการพัฒนาองค์กรการศึกษา: แนวทางและข้อเสนอแนะ. วารสารการศึกษาไทย, 28(2), 45–59.



การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 8
“ก้าวข้ามขอบเขตความรู้สู่การเปลี่ยนแปลงและพัฒนาอย่างยั่งยืน”
วันที่ 23 พฤษภาคม พ.ศ. 2568

-
- พัชรภรณ์ ศิริคำ. (2564). AI และภาวะผู้นำทางการศึกษา: การบูรณาการเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน. วารสาร
การศึกษาและการจัดการ, 24(3), 65–77.
- บุญรักษ์ ยอดเพชร. (2562). ภาวะผู้นำทางการศึกษา: ความสำคัญและแนวทางการพัฒนาในบริบทไทย. วารสาร
การศึกษาพัฒนา, 41(3), 101–115.
- สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล. (2564). การใช้ AI ในการบริหารการศึกษา: แนวทางการพัฒนาและการปรับใช้ใน
ประเทศไทย. สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2565). บทบาทของ AI ในการพัฒนาระบบการศึกษา. สำนักงานเลขาธิการสภา
การศึกษา.